

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΞΑΝΑΞΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 28ην Μαρτίου 1971
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν : 22.45-23.15

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιά-
ζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ
καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ
Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

1093

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τὴν περασμένη Κυριακῆ, ἀγάπη ἔ μου Δημήτρη, ἂν θυμᾶσαι/κάτι
μοῦ 'λεγες γιὰ ἕναν τύπο τῆς παλιᾶς 'Αθήνας, ἕνα ποιητὴ τὸν
'Οδυσσεῖα Μελαχροινὸ... Τὸ θυμᾶσαι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ καλὰ μάλιστα. Καὶ προσθέτω ὅτι δέν ἦτανε τυχαῖος τύπος
τῆς παλαιᾶς 'Αθήνας, μὰ ἰδιαιτέρως τύπος τῆς κοσμικῆς παλιᾶς
'Αθήνας, τύπος ὄχι λαϊκός, μὰ ἀπαραίτητος στὰ κοσμικὰ σαλό-
για καὶ στὸν καλὸ κόσμο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιὰ ἐξήγησέ μου ὁμως : "Ἦτανε καιὸς ποιητῆς καὶ τὸν κοροῖδεύ-
ανε ἢ εἶχε καμμιά λόξα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λόξα μόνο ; "Ἦτανε θεοπάλαβος ὁ μακαρίτης. Πρῶτα πρῶτα σιέ-
φου ὅτι κυκλοφοροῦσε πάντα μ' ἕνα μπουκαλάκι αἰθέρα στὴν τσέπ-
τοῦ γιλέκου του...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αἰθέρα, γιατί ; "Ἐπαιρνε ναριωτικὰ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε ἄλλο ὁ χριστιανός. 'Επίστευε ὅτι ἅμα θ' ἀπήγγελλε κανένα
ποίημά του σέ κύκλο γυναικῶν, κάποια θά λιποθυμοῦσε ἀπὸ τὴν
τέχνη τῆς ποιήσεώς του καὶ εἶχε τὸν αἰθέρα γιὰ νά τὴν ξελι-
ποθυμᾷ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι καὶ μόνον ἀπ' αὐτό θά εἶχε γίνει τύπος τῶν κο-
σμικῶν σαλονιῶν καὶ θά τὸν προσκαλοῦσαν παντοῦ γιὰ γλέντι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἦτανε ἀπαραίτητος ὁ ποιητῆς Μελαχροινός σέ κάθε κοσμικῆ
συνγέντρωσι. Καὶ φυσικά, διάφορες νεαρές κυρίες καὶ δεσποί-

νιδούσες τόν προσκαλούσανε μέ χίλια κομπλιμέντα, τόν παρακαλούσανε νά τούς άπαγγείλη κι' ό ποιητής ήτανε πάντα πρόθυμος νά έντελέση τήν έπιθυμία τους, μόνο πού ρωτούσε κάθε φορά :
Γιά ποιάν θέλετε νά άπαγγείλω ; Οι κυρίες της συντροφιάς διαλέγανε μιά πού θά ήτανε ό στόχος του ποιητού, ό έρωτικός στόχος νά πούμε και του λέγανε άηθεν έμπιστευτικά : Γιά τήν δεσποινίδα Μαρί Παπαδάκη .. Φάινεται πώς είναι πολύ έρωτευμένη μαζί σας... Και ό 'Οδυσσεύς Μελαχροινός κοίταζε λίγο τήν ένδιαφερομένη και έρχιζε ν' αúτοσχεδιάζη :

"Αχ, δεσποινίς μου Παπαδάκη Μαρί - ρίξτε μου μιά ματιά σας τρυφερή - όμως νά μήν είναι καθόλου άύστηρή - μά πιάνντινη και τρυφερή - σαν τό τουλουμίσιό τό τυρί...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και τότε ή δεσποινίς Μαρί Παπαδάκη έκανε πώς λιποθυμούσε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα... και έσπευδε ό ποιητής νά βγάλη τό μπουκαλάκι μέ τόν αίθερα για νά τήν συνεφέρη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

~~ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ~~ Τό ναταλαβαίνω λοιπόν γιατί ήτανε περιζήτητος ό Μελαχροινός στ' άθηναϊκά σαλόνια, άφου δημιουργούσε τέτοιαν άτμόσφαιρα γλεντιού.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάποτε λοιπόν τόν έπεισαν ότι ήτανε έρωτευμένη μαζί του ή γυναίκα του Νικολάου Λάσκαρη, του παλαιού συγγραφέα και εύθυμογράφου μαζί του. Και μόλις βρήκε τήν εύκαιρία ό ποιητής της εξέφρασε κι' αúτός τόν ήρωτά του μέ στίχους. Φυσικά έγινε ή σχετική προετοιμασία και πήγανε τόν ποιητή σέ μιά γωνιά του σαλονιού όπου περίμενε ή 'Ιουλία Λάσκαρη μέ μερικές της φίλες και φίλες. Ο ποιητής πλησιάζει δειλός και αρχίζει ν' άπαγγέλη. Διάβασε Γιάγιο τό σχετικό του έρωτικό ποίημα ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

"Ω λατρευτή μου 'Ιουλία - σέ καλησπερίζω μέ δειλία
κι' έλπίζω στην αίωνία σου φιλία - και στά έρωτικά μας μεγαλετα

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί στό σημεῖο αὐτό, ἐνῶ ἡ 'Ιουλία ἐτοιμαζότανε νά λιποθυμήσῃ δηθεν, ἐμφανίζεται ὁ ἄντρας τῆς ὁ ἴδιος ὁ Λάσκαρης πού ἦτανε κρυμένος πίσω ἀπό μιὰ κουρτίνα καί κρατῶντας ἕνα μαχαῖρι λέει στόν ποιητή :
- "Ἄφησε ἡσυχὴ τὴν 'Ιουλίαν - γιὰ νά μὴ σοῦ ἀνοίξω τὴν κοιλίαν.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τί θὰ ἔγινε. Ἄντὶ νά λιποθυμήσῃ ἡ 'Ιουλίαν, θὰ ἐλιποθύμησε ὁ ποιητής.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Μὰ ἐλιποθύμησε πραγματικά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἔτσι θὰ χρησιμοποιήθηκε τὸ μπουκαλάκι μὲ τὸν αἰθέρα πού κουβαλοῦσε πάντα μαζί του, ὁ Μελαχροινός.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὸ μεγάλο γλέντι μὲ τὸν ποιητὴ Μελαχροινὸ ἔγινε ὅταν ἔβγαλε μιὰ ἐφημερίδα, νομίζω στὰ 1910. Ἡ ἐφημερίδα του λεγότανε : Μελαχροινὴ καί στὴν προμετωπίδα τοῦ τίτλου ὑπῆρχε ἕνα τετράστιχο πού τὸ θυμᾶμαι ἀπ' ἔξω. "Ἄκουσέ 'το :
- 'Ἀντίδια, ραδίλια, λεμόνια κι' αὐγά
καί μιὰ ἐφημερίδα ἐκδίδω γοργά,
παντζάρια καί σιρόδα, σαποῦνι, σιοινί
σωστὴ ἐφημερίδα τὴν Μ ε λ α χ ρ ο ι ν ῆ !
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή ἦτανε πολὺ τρελλός ὁ ἄνθρωπος.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τρελλός δὲν θὰ πῆ τίποτε. ~~Καὶ~~ Σοῦ εἶπα πὼς ἦτανε καί ἐφευρέτης μηχανῶν καί λέξεων. Κάποτε μάλιστα, διέδιδε πὼς εἶχε κάνει μιὰ ἐφεύρεσι γιὰ νά μὴ συγκρούωνται οἱ σιδηρόδρομοι
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά, ἔλεγε τέτοια πράγματα ; Καί ἔγινε γνωστὸν σέ τί συνίστατο αὐτὴ ἡ ἐφεύρεσις γιὰ νά μὴ συγκρούωνται οἱ σιδηρόδρομοι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια ἔγινε γνωστὸ, διότι τὸ μάθανε οἱ δημοσιογράφοι τῆς ἐποχῆς καί πήγανε νά τοῦ πάρουνε συνέντευξι. Ὁ Μελαχροινός τοὺς δέχθηκε καί εἶχε ἐτοιμάσει γραπτὴ τὴν περιγραφή τῆς ἐφευρέσεώς του. "Ἐγὼ ἐδῶ ἕνα ἀντίγραφον καί μπορεῖς νά τὴν διὰβᾷς αὐτὴν τὴν περιγραφή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Για δώσε μου, γιατί μαντεύω πώς θά 'έχη ένδιαφέρον. "Ακουσε λοιπόν : 'Εφεύρεσις πρακτική διά νά άποφεύγωνται αϊ συγκρούσεις τών σιδηροδρόμων : 'Εμάστη άτμομηχανή, θά 'έχη είς τό εμπροσθεν αύτης μέρος δύο σιδηροτροχιάς είς τό πλάτος τών γραμμών επί τών οποίων κινείται ό συρμός . Αϊ σιδηροτροχιαί αύται θά έκτείνωνται καθ'όλον τό μήκος του σιδηροδρόμου μέχρι του τελευταίου βαγονίου καί έκει πλέον θά κατέρχωνται καμπυλοειδώς καί θά συναντοϋν τάς φυσικάς γραμμάς του σιδηροδρόμου , όποτε άν τυχόν δύο συρμοί εύρεθοϋν άντιμέτωποι ό είς θά άμέρχεται επί του άλλου, θά κατέρχεται είς τό τέλος του τελευταίου βαγονίου καί θά συνεχίζη τόν δρόμον του άνενόχλητος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα φίλε μου. Δέν 'έχεις παράπονο. 'Ιδέα μεγαλοφυής...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν ξέρω γιατί, όλη αύτή ή παληά έποχή μου φαίνεται λίγο μπερδεμένη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί έννοεις Γεάγιο λέγοντας " μπερδεμένη " ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μπερδεμένη στά αίσθήματα καί στίς ένδηλώσεις τής ζωής. Βλέπεις ότι ένας τρελλός, αυτός ό ποιητής 'Οδυσσεύς Μελαχροινός, άπασχολούσε τήν καλή, τήν μορφωμένη κοινωνική τάξι. Δέν είχαθε τίποτε άλλο σοβαρότερο νά κάνουν οί άθηναίοι παρά νά παρακολουθοϋν τίς παλαβομάρες του Μελαχροινού ; "Επειτα 'έχομε άλλο μεγαλύτερο μπερδεμα, στήν γλώσσα. Κανένας δέν ξέρει τί θέλει, κανένας δέν ξέρει τί ζητά. "Έχομε τρεις έπιφανείς λογοτέχνες : Τόν Δημήτριο Βερναρδάκη, τόν 'Αχιλλέα Παράσχο καί τόν Γεώργιο Ζαλοκώστα πού είναι παλαιότερος κι'άπό τούς δύο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μαντεύω πού θέλεις νά φτάσης.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Είμαι βέβαιος ότι τό μαντεύεις αλλά αυτό δέν μ'έμποδίζει νά συνεχίσω. Γράφει λοιπόν ό Βερναρδάκης σέ άπόλυτη ύπερηθαρεύουσα, σχεδόν σέ άρχαία άτιλική διάλεκτο : 'Εν του έγγύς

λειμώνος, σπεύσο, γηραιά - και άνθη, ραντισμένα με την πρωϊνήν -
 άνόμη δρόσον - δρέφασα προσκόμισον... Ταυτόχρονα, ο 'Αχιλλεύς
 Παράσχος χτυπιέται, όνος του, διότι ~~έπεί~~ την μιά μέρα γράφει :
 Και στέλλει εις φίλον παλαιόν, εις φίλον λατρευμένον - τόν κεραι-
 νόν εις φάκελλον, εύώδη, κεικεισμένον... και την άλλη μέρα γράφε
 'Εφίλησα τ'άστέρια στή ματιά της - στήν λάμφι της τ' 'Απρίλη την
 αύγή - κι'ήπια ζωή, σ' αυτό τό φίλημά της - κι'ήπια δροσιά στού
 ήλιου
~~ήλιου~~ την πηγή... Και πάμε τώρα τριάντα σαράντα χρόνια πιό πίσω
 και συναντούμε τόν Γεώργιο Ζαλονώστα πού γράφει : Ευπνώ και μου
 'παν έφυγε ή κόρη π'άγαπουσα - και κατεβαίνω στόν γιαλό - την
 θάλασσα παραναλώ - την πικροκυματουσα... Καταλαβαίνεις μήπως τί
 γινότανε αυτήν την έποχή :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μόνο πού καταλαβαίνω είναι ότι μου θύμισες αυτούς τούς
 στίχους του Ζαλονώστα και θά ήθελα νά τούς άκούσω με την γλυκύτα-
 τη παληά τους μελωδία...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό μόνο εύκολο. 'Η φίλη μας ή Κλειώ θά μάς τό θυμίση αυτό τό
 ώραιότατο παληό τραγουδι :

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πεάνου) Ευπνώ και μου ^έπαν έφυγε
 ή κόρη π'άγαπουσα
 και κατεβαίνω στόν γιαλό
 την θάλασσα, παραναλώ
 την πικροκυματουσα...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εχεις άντίρρησι Γιάγνο νά ξαναγυρίσωμε στός παλαιές άθηναϊκές
 ένδρομές για τίς όποτες μιλούσαμε επίσης την περασμένη Κυριακή :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Οχι μόνο δέν έχω άντίρρησι, αλλά και μεγάλη έπιθυμία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δοιπόν, γύρω στα 1912, έδω κι'έξηντα χρόνια, έγινε μιά περί-
 φημη όλκογενειακή ένδρομή στην Κηφισιά. Θα πήγαιναν φυσικά με
 τόν σιδηρόδρομο και μεταξύ των όλκογενειακών φίλων ήτανε κα-
 λεσμένος...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και ο Μελαχροινός...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πώς τό κατάλαβες :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά πού τό κατάλαβα. "Ήτανε λοιπόν καί ὁ 'Οδυσσεύς Μελαχροινός
στήν ἐκδρομή τῆς Κηφισιάς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ ἐκδρομεῖς περίπου σαράντα - πενήντα... Εἶχανε λοιπόν
εἰδοποιήσει τόν Μελαχροινό ὅτι σ' ἕκαστου σταθμοῦ, οἱ κάτοικοι
εἶχανε πληροφορηθεῖ ὅτι θά περνοῦσε ὁ μέγας ποιητής καί θά το
κάνανε ὑποδοχή... θά ἔπρεπε λοιπόν νά βγάξη λόγο σέ ἕκαστου σταθμοῦ

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πραγματικά εἶχανε εἰδοποιήσει τοὺς κατοίκους ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅχι βρέ ἀδελφέ. Οἱ ἴδιοι οἱ σαράντα τόσοι ἐκδρομεῖς, θά κατε-
βαίνανε σέ ἕκαστου σταθμοῦ καί θά παρίσταναν τό πλῆθος. Φτάνουνε
λοιπόν στό 'Ηρακλειο, πρῶτος σταθμός...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κατεβαίνανε οἱ φίλοι καί ἀρχίζουν τίς φωνές :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ζήτω ὁ Μελαχροινός... ζήτω ὁ ποιητής...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Εμφανίζεται ὁ ποιητής στό παράθυρο τοῦ βαγονιοῦ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λόγο, λόγο... φωνάζουν ἀπό κάτω...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λόγο, λόγο, λόγο... Καί βγάζει λόγο ὁ Μελαχροινός.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σᾶς χαιρετίζω ἀξιότιμον κοινόν ἐπ' 'Ηρακλείῳ
ὁ ἴσθι ταξιδεύω μέ σιδηρόδρομον καί ὄχι μέ πλοῖο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν θέλομε πλοῖα... κάτω τά πλοῖα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σᾶς εὐχομαι νά ζήτε καλὰ καί χαρωπά
καί τά λοιπά... καί τά λοιπά... καί τά λοιπά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν θέλομε καί τά λοιπά...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα διαλυθῆτε ἀθωρεῖ
διότι ὁ συρμός ἐσφύριξε καί ἀναχωρεῖ... Καί τό πλῆθος δι-
ελύετο. Οἱ ἐκδρομεῖς ἀνέβαιναν στά βαγόνια τους καί ἐτοιμα-
ζόντουσαν νά κατεβοῦν στόν ἐπόμενο σταθμό, στό Μαρούσι ὅπου
θά συμβαίνανε τά ἴδια

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ὁ ποιητής δέν καταλάβαινε τί γινότανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐβλεπε τέτοιες ὑποδοχές ^{καί} ^{πόσο} ἦτανε πολύ εὐτυχισμένος ^{ἀλλ'} δέν
ἔδινε σημασία σέ τίποτε ἄλλο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πῶς ἔτελείωσε ἡ περίφημη αὐτή ἐκδρομή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όταν ἔφθασαν οἱ ἐκδρομεῖς στόν τόπο τοῦ προορισμοῦ, στό Στροφυλί τῆς Κηφισιάς, οἱ γυναῖκες τῆς εὐθυμῆς συντροφιάς ἐμάζεχαν ἀγριολούλ υδα, κυρίως παπαροῦνες καί κίτρινες μαργαρίτες, ἔγλεξαν ἕνα στεβάνι καί ἐστέφθη ὁ ποιητής, μέ εἰδική προσφώνησι πού ἀνεγνώρισε τόν Ὀδυσσεῦ Μελαχροινό, ὡς ποιητήν πάσης τῆς ὑψηλίου - καὶ δὴ τοῦ Στροφυλίου !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τόν καημένο τόν Μελαχροινό...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά λές καλύτερα : τὴν καημένη τὴν ἐποχή, πού δέν εἶχε τί νά κἀνη καί εὔρισκε ἕναν τρελλό γιὰ νά τόν ἀποτρελλάνη. "Ἐτσι καί σέ χρόνια ἀκόμη παλαιότερα, γύρω στά 1870, ἐδῶ κι' ἑνατό χρόνια, ἡ Ἀθήνα διεσπείδαζε μέ τόν Μυριανθούση.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μυριανθούση ; Αὐτός πάλι τί ἦτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλόγερος καί ἱεροκήρυξ. Γύριζε στά συνοικιακά καφενεῖα καί ἔβγαζε θρησκευτικούς λόγους, γιὰ νά μαζεύη μερικές πεντάρες καί νά φευτοῦσῃ. Ἡ Ἀθήνα δέν τόν ἐγνώριζε, δέν τόν εἶχε σταμπάρει γιὰ τρελλό κατάλληλο γιὰ διασπείδασι, μά στά 1868, στήν μεγαλοπρεπέστατη κηδεῖα τοῦ Στρατηγοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἦτανε γυιός τοῦ Κολοκοτρώνη τοῦ γέρου τοῦ Μωρηᾶ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Στήν κηδεῖα λοιπόν τοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη, ἐμφανίζεται ξαφνικά μετά τὴν νεκρώσιμη ἀκολουθία αὐτός ὁ καλόγερος καί ἀρχίζει ν' ἀπαγγέλλει : Ὁ Γενναῖε τῶν γενναίων - τῆς γενναίας γεννεᾶς τῶν γενναίων Κολοκοτρωναίων - γενναῖα ἐκ γενναίων, γεναιόκαρδος ψυχὴ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι αὐτό θά ἔφτασε γιὰ νά γίνῃ τύπος τῆς Ἀθήνας ὁ Μυριανθούσης...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λίγο ἦτανε ; Παρά τρίχα ἡ κηδεῖα νά μεταβληθῇ σέ κωμωδία. "Ἐτρεξαν δυό χωροφύλακες καί τραβήξανε τόν ὀμιλητὴ καλόγερο

μά από τήν ἐπομένη, ὁ Μυριανθούσης ἐμφανιζότανε στά κεντριλιά πλέον καφενεῖα τῆς Ἀθήνας καί ἀπήγγελλε τόν λόγο πού εἶχε ἐμφω-
νήσει στήν κηδεῖα τοῦ Κολοιοτρώνη : Ὡ γενναῖε τῶν γενναίων...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τῆς γενναίας γεννεᾶς τῶν γενναίων Κολοιοτρωναίων...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΛΗΣ Μάλιστα ! Βροχή πέφτανε οἱ πενταροδεκάρες στό πιατάκι τοῦ καπ-
λόγερου πού εἶχε πιά ἐπιβληθεῖ στήν Ἀθήνα σάν τύπος συμπαθῆς.
Τό ντύσιμό του, ὅπως ἔχω ἰδεῖ ἀπό παλαιές γελοιογραφίες ἦτανε
πολύ ^{περίεργο} ~~επιβλητικό~~ καί κωμικό. Φοροῦσε μπότες ψηλές ἕως τό γόνατο
σχεδόν, μαύρο πανταλόνι, μαύρο κοντό ράσο καί καλογερίστιο κα-
πελλάκι, σάν σκουφάκι δηλαδή. Στούς ὤμους του κρεμότανε πάντα
ἓνα μαύρο ξεθωριασμένο πλεχτό σάλι. Μαλλιά πολλά καί ἀχτένιστα
καί ἓνα μουσι μυτερό πού ἔφτανε ἕως τό στήθος του. Αὐτός ἦτανε
ὁ Μυριανθούσης. Ὅταν τόν βλέπανε νά πλησιάζη φωνάζανε ὅλοι μαζί
οἱ θαρῶνες τοῦ καφενεῖου : Νά καί ὁ Μυριανθούσης - ὁ σωτήρ τῆς
πρωτευούσης...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μὲ λίγα λόγια ἀγαπητέ μου Δημήτρη, ἡ ζωὴ στήν παλιάν Ἀθήνα
ἦτανε ἓνα ἀδιάπτωτο γλέντι. Γλέντι τὴν ἡμέρα καί τραγουδι τὴν
νύχτα. Οἱ κανταδόροι ἔδιναν καί ἔπαιρναν. Καί σ'αὐτὴν τὴν ἐ-
ποχὴ πού λές, γύρω στά 1870, κυριαρχοῦσε ἓνα τραγουδι, μιά
καντάδα μὲ τίτλο : Τὰ μαύρα μάτια τὴν ἀύγῃ... Ἴσως νά τό θυ-
μούνται μερικοὶ καί θ'ἀξίζε νά μᾶς τό ζωντανέψη ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Τὰ μαύρα μάτια τὴν ἀύγῃ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅταν μιλάμε γιὰ καντάδες τῆς παλιᾶς Ἀθήνας, Γιάγιο, ἀναγκά-
ζομαι νά σκεφτώ, ποῖος νά ἦτανε ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως τῆς νυ-
κτερινῆς καντάδας στὸν δρόμο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω πὼς δέν εἶναι δύσκολο τό πρόβλημά σου. Εἶναι ἀναμφισβή-
τητο ὅτι ἡ ζωὴ ἔχει ἀνάγκη μουσικῆς. Τὴν ἐποχὴ λοιπὸν ἐκείνη
πού δέν ὑπῆρχαν ραδιόφωνα, γραμμόφωνα, δίσκοι, ταβέρνες μὲ
μουσικῆ, ἡ καντάδα τοῦ δρόμου ἀνεπλόωνε τὴν ἔλλειψι αὐτῆ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νομίζω πώς ή άποψί σου εί ναι σωστή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν μπορεί νά εί ναι άλλοιως. Λέμε σήμερα : 'Η παληά άθηναϊκή καντάδα. Λάθος... κάθε άλλο παρά άθηναϊκή εί ναι, άφου δέν ύπάρχει καν λέξις για νά χαρακτηρίσωμε αυτό τό είδος του τραγουδιου. 'Η λέξις εί ναι ίταλική : Κ α ν τ ά τ α... δηλαδή τραγούδημα, κάτι πού τραγουδιέται, μέλος ! Καί ό κανταδόρος δέν εί ναι άλλος άπό τήν ίταλική λέξι : καντατόρε δηλαδή τραγουδιστής. Όμως για νά 'χη επικρατήσει στην γλώσσα μας ή ίταλική λέξις, σημαίνει ότι άπ'έκει αντιγράψαμε τήν συνήθεια της ~~καντάδας~~ καντάδας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό δέχομαι άπόλυτα και μάλιστα έχω νά κάνω τήν προσθήκη ότι ή ζωή της καντάδας στην παληάν 'Αθήνα, ή δρασις νά πουμε της καντάδας αρχίζει μετά τά 1863, όταν έγινε ή ένωσις της 'Επτανήσου μέ τήν 'Ελλάδα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Τότε ήρθανε οι πρώτοι έπτανήσιοι στην 'Αθήνα, Ζακυνθινοί, Καφελωνίτες και Κερκυραίοι κι'έφεραν τίς πρώτες ίταλικές μελωδίεσ πού έδημιούργησαν τον πυρρηνα της άθηναϊκής καντάδας. Καί θέλεις νά ιδής τί δύναμη έχει μιά λέξις ; Διάφορα ίταλικά τραγούδια, πήρανε στίχους έλληνικούς για νά γίνωνται αντιληπτά, ή λέξις όμως πού χαρακτηρίζει όλα αυτά τά τραγούδια, ή κ α ν τ ά δ α δέν μεταφράσθηκε έλληνικά, μά παρέμεινε ίταλική., διότι ήτανε φρούτο ίταλικό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί μιά και μιλάμε για καντάδες, ξ'ρεις Γιάννο ποιόι ήτανε οι τελευταίοι κανταδόροι της 'Αθήνας ; Έννοώ οι τελευταίοι συστηματικοί κανταδόροι ; "Ακουσε λοιπόν : Δυό ήθοποιοί του μελοδράματος, ό βαρύτονος Γιάννης 'Αγγελόπουλος και ό τενόρος Ντινος Μωραϊτης, ένας συνθέτης ό Κατζηαποστόλου πού είχε γλυκειά φωνή βαρυτόνου, ένας δημοσιογράφος ό Μιχάλης Πα-

παστρατηγάκης και ο κομικός της όπερέττας Γιώργης Δράμαλης με τό άλλοτε παχύ μαύρο μουστάκι πού ήτανε πρίν γίνη ήθοποιός φάλτης στον "Άγιο Γιώργη τον Καρύτση". Όλοι αύτοι έχουνε σήμερα πεθάνει, μά ένας ~~από~~ από τούς κανταδόρους της παληάς 'Αθήνας ζή και τοσ εύχομαι νά ζή πολύν καιρό άνόμη. Είναι σήμερα βιβλιοπώλης στην λεωφόρο 'Ακαδημίας απέναντι από την Δυρική Σκηνή, ο Θύμιος Τριανταφύλλου

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω ότι πρέπει νά τούς χρωστάμε μά εύγνωμοσύνη, γιατί απ' αυτούς έσώθηκαν οι περισσότερες καντάδες της παληάς έποχής.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σωστά. Όμως τώρα έχω νά σοσ πώ κάτι καταπληκτικό. Γύρω στά 1910, έδω κι' έξηντα χρόνια δηλαδή, έχομε μά έκδήλωσι περιέργη, την 'Αντικαντάδα...

ΓΙΑΝΝΟΥΔΗΣ 'Αντικαντάδα ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πέντε τολμηρές κοπέλλες της έποχής εκείνης, ντεμουαζέλλες και οι πέντε πού είχανε πάρει από τό 'Οδειό των 'Αθηνών τά πτυχία τους φωνητικής μουσικής, βγήκανε μά δυό νύχτες στους δόμους και τραγουδούσανε, όχι για λόγους αίσθηματικούς, μά για νά πανηγυρίσουνε τό γεγονός ότι πήρανε πτυχίο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά είναι πραγματικό αυτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ξέρομε από χρονογράφημα του Μωραϊτίνη και από άλλο ένα χρονογράφημα του Παύλου Μιρβάνα. Όμως ή ζωή της αντικαντάδας αυτής, δέν κράτησε περισσότερο από τρεις μέ τέσσερις βραδυές διότι επενέβησαν οι μαμπάδες και οι μαμάδες και ή φεμινιστική αυτή έκδήλωσις σταμάτησε. Πάντως από τό χρονογράφημα του Παύλου Μιρβάνα, έγινε γνωστό ότι τραγούδησαν μεταξύ άλλων και την καντάδα : Ή άργυρά πανσέληνος - μετρίασε τό φως σου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πού τώρα θά την ξανακούσωμε από την φωνή της φίλης μας Κλειώς.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ή άργυρά πανσέληνος μετρίασε τό φως σου...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ήτανε ή έποχή πού ή γυναίκα άρχιζε νά παίρνη μέρος στίς άνδρικές έκδηλώσεις, τότε στά 1910. "Έχομε πει κάποτε ότι αύτήν τήν έποχή φάνηκε στήν πλατεία 'Ομονοίας, ανάμεσα στά τριάντα σαράντα λουστράκια, μία κοπέλλα μέ τό κασελάκι της πού έγυάλιζε παπούτσια. Τήν ίδια άκριβώς έποχή έμφανίσθηκε σ'ένα κουρετό στόν Πειραιά μία κοπέλλα πού έξύριζε καί έκοβε μαλλιά τών άνδρών ...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Σοβαρά ; Εγίηκε μπαρμπέρισσα γυναίκα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί λέγανε μάλιστα τότε, ότι υπήρχε ήδη άλλη μία στήν Τρίπολι, πού είχε κληρονομήσει τό κουρετό από τόν άνδρα της. Σκέφου Γιάννη ότι τότε δέν υπήρχε ούτε μία γιατρός γυναίκα έξω από τήν περίφημη "Αννα Κατσιόγρα πού παντρεύτηκε άργότερα τόν μακαρίτη φίλο μας Σπύρο Μελά. Για διηγορίνες ούτε καν γινότανε λόγος, άφού δέν υπήρχαν ούτε καν νοσοκόμες, αλλά άνδρες νοσοκόμοι.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Σιγά σιγά όμως άρχιζαν νά ξεμπουιάρουν οι γυναίκες στά άνδρική έπαγγέλματα καί φαντάζομαι ότι ούτε στά 'Υπουργεία καί στίς Τράπεζες δέν θά υπήρχαν κορίτσια. Τηλεφωνήτριες όμως ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, λίγες τηλεφωνήτριες υπήρχαν πού τίς είχε εκπαιδεύσει μία έλβετίδα τηλεφωνήτρια ή "Εβριξον. Μία δημοσιογράφος ή Κανελλίδου καί άλλη μία ή Καλιρρόη Παρρέν πού έξγαζε τήν έφημερίδα τών Κυριών, όπως έχομε πει. "Όμως ή ζωή προχωρούσε πρός τόν μοντερνισμό της καί αυτό φαινότανε από τά τραγούδια τά παλιά πού άρχιζαν νά παραχωρούν τήν θέσι τους στά καινούργια. Καί ένα από τά πρώτα τραγούδια πού λανσαρίσθηκαν τότε ήτανε καί ο Μαύρος Γάτος...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Ο περιλάλητος Μαύρος Γάτος πού θά 'πρεπε νά τόν θυμηθοϋμε καί τώρα πρίν τελειώσωμε άπόψε.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) 'Εγώ 'μαι ο Μαύρος Γάτος
άδιαντροπιά γεμάτος
τά λέω καθαρά... (Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.)

Giannoukakis

Giannias

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Γιάννη μου άγαπητέ, τελειώσαμε κι' άπόψε...